

ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤ မုၢ်န့ၢ်

တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအခိပညီ ဒီး တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဟံၣ်ဖျါလၢလၢာ်န့ၣ် တဟံၣ်ဃုာ် တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီး တလိာ်ခဲလၢာ်ဘၣ်.
တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ အကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး
တၢ်အကံၢ်အစီသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤစ့ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အဂီၢ်န့ၣ် ကွၢ်သဃဲၤ Medicaid HCBS DD တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲး
လၢအကြးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးလၢ အသ့ညိကွံာ်

ပုၤနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ် လၢလၢပဲၤပဲၤ (CDD)
တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲး ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤ လၢ နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်
မုၢ်န့ၢ် (DDAD) တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲး

NFOCUS တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ခိး(ဒ)နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤ မုၢ်န့ၢ် - ခၢၣ်စးကရၢ 6221

တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အခိပညီ

ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤမုၢ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတခါလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်မုၢ်ဆါခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး
တၢ်ဝဲန့ၣ်အခိပညီမ့ၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤဖျဲး, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ် -လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပၤဆၢန့ၣ်လီၤ
ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤမုၢ်န့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးအယာ်စ့ဆူကရၢကရိတၢ်ဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဒီး တသ့ ဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ်
ပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ သ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျါလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်လီၤဘၣ်ယိာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤဒီး
တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးပုၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ တၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်

- A. ပုၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဃုထာထီၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ တခါစုာ်စုာ်န့ၣ် သ့ၣ်ထီၣ်အသးဖဲ အဝဲသ့ၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - 1. တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ကြးမၤအါထီၣ် တၢ်ဒီးသန့သး ဒီး တၢ်ကရၢကရိ တၢ်ဟံၣ်ဖျိာ်; ဒီး
  - 2. တၢ်ညိကွံာ်ခွဲး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢ အယုထာထီၣ် ဒီး ပုၤလၢအဟ့ၣ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် မၤနီၣ်တၢ် ဖဲ
ပုၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ပုၤတကစုာ်စုာ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ (ISP) န့ၣ်လီၤ.

B. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှုနှင့် ဟ်ဗုဒ္ဓါဒါး

1. တရုတ်လိပ်မှတ်လိပ်ဒီး တရုတ်ကဲထီဉ်ကဒါကွဲတရုတ်ဟူးတရုတ်ဂဲသ့ဉ်တဖဉ်လအအိဉ်ဒီးအခီပညီ လအပုဒ်လီမသကိးတဖဉ်အဂီၢ် ;
2. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲနှင့်မသကိးလိပ်သးဒီးပုဒ်လီမသကိးတဖဉ်သ့ဉ်လကဘဉ်လိပ်သးအဝဲ သ့ဉ်တရုတ်ဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီး မသကိးလီမဲတရုတ်ဟူးတရုတ်ဂဲသ့ဉ်တဖဉ်လအဟ့ဉ်ထီဉ်အပု
3. တရုတ်ကရကရိ တရုတ်ဟ်ဗုဒ္ဓါဒါအိဉ်ကတၢ်န့ဉ်အလဲၢ်အထီလအကဲထီဉ်သ့ဉ်လအထီဉ်အသးမဲ ပုဒ်လီမသကိးတဖဉ် တရုတ်ပနီဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီးတရုတ်သးစဲသ့ဉ်တဖဉ် ; ဒီး
4. တရုတ်မၤစၢၤ လကိးမှီခိုမှု တရုတ်အိဉ်မူ တရုတ်ဟူးတရုတ်ဂဲသ့ဉ်တဖဉ်, တရုတ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ တရုတ်အံးကွဲကွဲကွဲ, ဒီး တရုတ်ပၤဆုၤရဲဉ်ကျဲၤန့ဉ်လီၤ.

C. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှုအံၤတမ့ၢ်တၢ်သကဲးပဝးတၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤတခါဘဉ်

D. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှု တရုတ်ဟူးတရုတ်ဂဲအဒိသ့ဉ်တဖဉ်နှင့်ဟ်ဗုဒ္ဓါဒါ ဘဉ်ဆဉ် တအိဉ်ဒီး တရုတ်ပနီဉ်လၢ:

1. ကရုၢ်တရုတ်ဂဲလီ, လံာ်ကရုၢ်ကရိ, မ့တမ့ၢ် ကရုၢ်တရုတ်တၢ်ပီဉ်တၢ်ပီဉ်တၢ်သ့ဉ်တဖဉ် ; မ့တမ့ၢ်
2. ဟးအိဉ်တရုတ်လၢတရုတ်ချ့, ဟးပုဒ်တၢ်, မ့တမ့ၢ် တရုတ်ကရုၢ်ကရိ တရုတ်ဟူးတရုတ်ဂဲၤ အဂၤသ့ဉ်တဖဉ် န့ဉ်ဘဉ်

E. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှုနှင့် အိဉ်ဒီး တရုတ်ပနီဉ်သ့ဉ်တဖဉ် အဟ်ဖျါ လၢလံာ်အသိးန့ဉ်လီၤ:

1. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှုသ့မၤန့ၢ်ထဲ လအပုဒ်လီမသကိးတဖဉ်အသးအိဉ်21 နံဉ်မ့တမ့ၢ် 21နံဉ်အဖီခိဉ်န့ဉ်လီၤ
2. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှီခိုမှု န့ဉ်တသ့ ဟ့ဉ်ထီဉ်တရုတ်အိဉ်တရုတ်ဆိးတရုတ်လီၢ်ဘဉ်

3. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှန်နံ့တသ့ဟုတ်ထိပ်ဒ်သိးသိး ဒီးအဝဲသ့တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤသ့တဖၣ်
ဟုတ်ထိပ် ,လၢအမၤ မှန်နံ့
အလီၤလၢပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလီၤဆီသ့တဖၣ်န့ၢ်လီၤ
4. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှန်နံ့ န့ၢ်တသ့ ဟုတ်ထိပ်ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ
လၢအဟုတ်ထိပ်တၢ်ညိကွံာ်တၢ်ခွဲးလီၤဆီဖဲအဆၢကတီၢ်တဘျီဃီန့ၢ်ဘၣ်
5. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ်ဖိန့ၢ်တသ့ဟုတ်လၢတၢ်ဖိးတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ တၢ်ဖိးတၢ်မၤအကလုာ် အပူၤန့ၢ်ဘၣ်
6. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှန်နံ့တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအဂၤသ့တဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ် န့ၢ်ရံၣ်ဟံးဖျိာ် ခဲလၢာ်ခဲဆ့ န့ၢ် တသ့ အါန့ၢ် 35 န့ၢ်ရံၣ် ဖဲ
တနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၢ်လီၤ. တနံၣ်န့ၢ် စးထီၣ် ဖဲ မုၢ်တနံၣ် ဂီၤခီ 12:00 တုၤ အိၣ်ဘျီန့ၢ် မုၢ်န့ၢ်ခီ 11:59 န့ၢ်လီၤ. မုၢ်ဆါ
တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အဂၤသ့တဖၣ်န့ၢ်:
  - a. တၢ်သကဲးပဝးလုာ်လၢ လၢ-ဟံၣ်ပူၤ;
  - b. တၢ်ကရၢကရိ တၢ်န့ၢ်လီၤဟံးဖျိာ်လိာ်သးတမံးဃီ;
  - c. မုၢ်ဆါ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့တဖၣ်;
  - d. ကသံၣ်ကသီ လၢ-ဟံၣ်ပူၤ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလုာ်လၢအဂီၢ်;
  - e. တချုးတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမ့;
  - f. ကရူၢ်ဆိး တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမ့ တၢ်ဆီၣ်ထွဲ;
  - g. တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲအီၤ - နီၢ်တဂၤ;
  - h. တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲအီၤ - တၢ်ပိာ်ထွဲ-မၤစၢၤ; ဒီး
  - i. တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမ့ တၢ်ဘျီထီၣ်ကဒါက့ၤန့ၢ် တၢ်ဖိးတၢ်မၤ တၢ်ကွၢ်ဃု ဒီး တၢ်နီၣ်လိတၢ်ဖိးတၢ်မၤ.
8. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှန်နံ့ တသ့ ဒီပစိာ်လၢ, တၢ်လဲလိာ်အလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအဂၤ
အဒ်သိးသိးသ့တဖၣ် ဟုတ်ထိပ် ဒီဖျိ Medicaid န့ၢ်လီၤ.

F. ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မှန်နံ့ သ့ဟုတ်မၤစၢၤ တၢ်ဆါဟံၣ် တၢ်လီၤ ဖဲ ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ်ဖိ န့ၢ် မုၢ်တူၢ်လိာ်ဘၣ်အသးလၢ
တၢ်အံးထွဲကွၢ်အဂီၢ်ဒိၣ် အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

1. တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့တဖၣ် န့ၢ် တိာ်ဟံးတၢ်လၢ ကဘၣ်လိာ်အသးလၢ ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ်ဖိ
တၢ်လိာ်ဘၣ်သ့တဖၣ် ဖဲ အထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်တၢ်လီၤ ဒီး ကမၤစၢၤ တၢ်လဲလိာ်ခိာ်လိာ်သးဘျုးဘျုးဆူ
အဝဲသ့အဟံၣ် အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
2. တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့တဖၣ် ဟံးဃုာ်ဒီး တၢ်သိၣ်လိ တၢ်သ့ဖိးသ့မၤသ့တဖၣ် လၢအကမၤစၢၤ
ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ် နံးက အံးက့ၤကွၢ်က့ၤ အဝဲသ့ တၢ်ဒီးသန့သး အပတီၢ်ခဲအံၤ, ဟုတ်မၤစၢၤ
တၢ်ဟံးသ့တဖၣ်သး တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒ်လိာ်ဘၣ်အသး ဒီး တၢ်မၤစၢၤ ဃုာ်ဒီးကိးမှန်နံ့ တၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢ
အမၤစၢၤ ပုဒ်တိုက်ခိုက်ပွဲ၊ မၤသကိးတၢ်ဖိ လၢ အဝဲသ့ တၢ်ကူၤစါယါဘျီတၢ်ဆါ ဒီး တၢ်ဘျီက့ၤ အဖၢမုၢ်
အိၣ်ဖဲတၢ်ဆါဟံၣ်အခါန့ၢ်လီၤ.

3. တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့ တၢ်အံးက့ၤကွၢ်က့ၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ကူစၢၤယါဘျါတၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ကသံၣ်ကသီ တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂဲၤလိထံသးသ့ၣ်တဖၣ်, ကဘၣ်မၤဝံၤ ဒီဖျိ ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢတၢ်ဆါဟံၣ် န့ၣ်လီၤ.
4. ပုၤတဂၤ-ဝဲၤလီၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ တၢ်တိကျဲၤ ကမၤသီထီၣ် ဖဲတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢ ဟ့ၣ်ထီၣ် ဖဲ တၢ်ဆါဟ့ၣ်တၢ်လီၢ် ဒီး ဖဲ ပုၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဟးထီၣ်လၢ တၢ်ဆါဟံၣ် အခါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ တၢ်လိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အဟံၣ်ဖျါ လၢလၢန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ တၢ်လိၣ်ဘၣ်ခဲလၢနဲဆ့ဘၣ်. တၢ်ဝဲန့ၣ် တိၢ်ဟံၣ်လၢ ကကဲထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ညီန့ၢ် ဘၣ်ဃးဒီး ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ DD တၢ်ညိကွၢ်တၢ်ခွဲး အလီၤဆီ န့ၣ်လီၤ.

- A. ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိခဲလၢနဲ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ညိကွၢ်တၢ်ခွဲး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်:
  1. မ့ၢ်ဝဲ Medicaid ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ တဂၤ;
  2. မၤဟိံထွဲ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီး နံၣ်တြၢၤစကၤ တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ ခိး(၁) ဒီး နံၣ်တြၢၤစကၤ ကီၢ်ရဲၣ် တၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်;
  3. မၤဟိံထွဲ တၢ်အပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢ ဟံၣ်ဖျါဖဲ Medicaid ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်-အဃံာ် တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ် ဝဲၤကျိၤ အသိး န့ၣ်တက့ၢ်;
  4. မၤပဲၤထီၣ် DHHS တၢ်သိၣ်လိ လၢ တၢ်ဃုကညးအသိး; ဒီး
  5. သူ တၢ်ပလီၢ်ဆိ ကိးမံၤဒဲး သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- B. ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပဲၤ မုၢ်န့ၣ် သ့ၣ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ ဒီဖျိလၢ DD ခၢၣ်စးကရၢ ပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ န့ၣ်လီၤ.

1. DD ချဉ်းကရၢ ပှၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ အံၤ မ့ၢ် ဒီပနံၣ်တခါ လၢ အဆဲးလီၤအမံၤ လၢ Medicaid ပှၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ ဒီး ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အသး ဒီဖျါလၢ DHHS ဒ်သိး ကဟ့ၣ်ထီၣ် DD တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ:

- a. တၢ်ဒီးလဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး ပှၤလၢ အမၤတၢ်လၢ ပှၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိ;
- b. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤ လၢပှၤမၤတၢ်ဖိ န့ၣ် သ့ၣ်ထီၣ်အသးဖဲ အဝဲသ့ၣ် တၢ်သ့ဖဲသ့မၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်လဲၤဒီဖျါ, ဒီး တၢ်ဒူးနဲၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်;
- c. ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်သိၣ်လိ ဒ်သိး ကမၤလီၤတၢ် ပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ ဒ်သိး ကဟ့ၣ်မၤစၢၤ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အပတီၢ်လၢ အလိၣ်ဘၣ်;
- d. ဘၣ်လိာ်သး လၢ ကမၤ တၢ်သိၣ်လိ တၢ်တိကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အကြၢးန့ၢ်ဘၣ်လၢ DHHS;
- e. မၤလီၤတၢ် တၢ်သ့မၤန့ၢ်အလၢအပဲၤ ဒီး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အကံၢ်အစီ, ဒီး
- f. တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ဖိးတၢ်မၤအဂၤ သ့ၣ်တဖၣ်.

C. ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ်န့ၣ် တသ့ကဲ နီၢ်ကစၢ်-တၢ်နီၣ်ကျဲ န့ၣ်ဘၣ်.
 D. ပှၤတဂၤလၢအဘၣ်ဃးလိာ်သးဒီး ပှၤန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးမူဒါလၢဖိးသဲစး ဘၣ်ဃးဒီး ပှၤန့ၣ်လီၤမၤသကိး တၢ်ဖိ န့ၣ် သ့ဟ့ၣ်ထီၣ် ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ် ဖဲ အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်လိာ်အသးလၢ တၢ်လိၣ်ဘၣ် အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ န့ၣ် သ့မၤန့ၢ် ထဲ ချဉ်းကရၢ ပှၤဟ့ၣ်ထီၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အယီ, ပှၤလၢအဘူးတၢ်န့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ် ချဉ်းကရၢ ပှၤမၤတၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ.

အပှၤသ့ၣ်တဖၣ်

- A. ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ်န့ၣ် ကဘၣ် ပှၤ ဖဲ ပှၤန့ၣ်လီၤမၤသကိး တၢ်ဖိ တနံၣ်တဘျီ ပှၤတဂၤစုၣ်စုၣ် စ့ဟံၣ်ဖျါအပှၤ န့ၣ်လီၤ.
- B. ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ်န့ၣ် ထူးထီၣ်ကဒါကျဲၤ လၢ တန့ၣ်ရံၣ်အပှၤ န့ၣ်လီၤ.
- C. တၢ်လၢကံၢ်ဘျီလၢကံၢ်စ့ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဝဲစိာ်တိဆှၢ တၢ်မၤန့ၣ်:
  - 1. ဟံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အပှၤ ဖဲ ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ် အဆၢကတီၢ်အပှၤန့ၣ်လီၤ
  - 2. တဟံၣ်ဃုာ် တၢ်အပှၤ လၢ တၢ်လီၢ် ဖဲ ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ မ့ၢ်န့ၢ် စးထီၣ်အသးအခါ; ဒီး
  - 3. တၢ်အပှၤ တဟံၣ်ဃုာ်လၢပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤမ့ၢ်န့ၢ်အကတၢ်န့ၣ်ဘၣ်
- D. DD တၢ်အပှၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် ဟံၣ်ဖျါထီၣ် အသး ဖဲ [DD ပှၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖိ ဝဲး\(ဘ\)လံာ်ကဘျးပၤ\(webpage\)](#)အပှၤန့ၣ်လီၤ.
  - 1. အပှၤတဘျီအဂီၢ်န့ၣ် ကြၢးမၤန့ၢ် အဘူးအလဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ထဲတခါ န့ၣ်လီၤ.
  - 2. စးထီၣ်မ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သီန့ၣ် မ့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢရဲၣ်ကျဲၤ အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ; အဘူးအလဲ တၢ်ဆၢကတီၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ မ့ၢ်တအိၣ်လၢကံၢ် ဘၣ်န့ၣ် ကဖဲန့ၣ် မ့ၢ်န့ၢ်အကတၢ် အသီ တဘျီဃီ န့ၣ်လီၤ.